

Trendy a problémy českého stavitelství v oblasti ocelových konstrukcí přetváří obor

Ocelové konstrukce obdobně jako ostatní oblasti stavebnictví stojí na pomyslné křižovatce, kde se technika střetává s legislativou, ekonomikou i realitou stavební praxe. Proč se o některých tématech mluví stále dokola a jiná, možná zásadnější, zůstávají překvapivě stranou? Co je v oboru podceňované? A proč už nestačí být jen duší ocelář? O tom mluví Jan Mařík, jednatel společnosti KONSTAT, a Dalibor Gregor, vedoucí projektu a projektant ocelových konstrukcí společnosti EXCON, oba členové přípravného výboru konference Ocelové konstrukce 2026, která se uskuteční 12. května 2026 v Brně.

Existuje v oblasti ocelových konstrukcí téma, u kterého vnímáte potřebu sjednotit výklad nebo vyjasnit přetvářející mýty?

Jan Mařík: Bezpochyby je v tomto ohledu velké a palčivé téma BIM. Hodně se o něm mluví, ale málo ví. Panují nejasnosti, co to vlastně je, k čemu má sloužit a jak ho implementovat.

Dalibor Gregor: Máme z něho strach, zároveň jde ale o nástroj, jenž se začíná čím dál tím více objevovat i v legislativě, čímž se stane mandatorní záležitostí.

Bude problematika BIM součástí programu konference Ocelové konstrukce 2026, na jejíž přípravě se podílíte jako členové přípravného výboru?

Dalibor Gregor: Už v minulosti jsme se snažili toto téma na konferenci reflektovat a budeme v tom pokračovat i nadále. Není to ale jednoduché, protože BIM není v České republice ustálený a jeho jednotlivé součásti nejsou zcela uchopené. Takže jde o lehce kontroverzní téma, ale i s tím je třeba pracovat.

O čem se v odborných kruzích naopak nedostatečně mluví?

Dalibor Gregor: Jako komunikačně podceňované téma vnímám ekologii a dekarbonizaci. V České republice není akcentované a s výjimkou opravdu velkých investorů se o něm příliš nemluví. Díky svým aktivitám v ECCS (*European*

Convention for Constructional Steelwork – evropská organizace sdružující odborníky a národní asociace v oblasti ocelových a ocelobetonových konstrukcí, pozn. red.) sleduji, jakým směrem postupují ostatní evropské země, a pro ně je dekarbonizace zásadním tématem, jímž se zabývají všichni. Nicméně si myslím, že směr, kterým se ubírají zejména skandinávské země, není univerzálně přenositelný do celého světa. Potenciál „levných“ obnovitelných zdrojů energie není ve všech zemích stejný, a proto dopad stejných ekologických trendů do ekonomiky každého státu bude různý. U nás se tématu podle mého vyhýbáme, protože s sebou nese vyšší náklady, které jsou stále ještě jednoznačně u většiny investorů na prvním místě, ale vlivem evropské legislativy budeme pravděpodobně donuceni tyto aspekty zohledňovat, a tak je nutné se na to připravit.

Jan Mařík: V zahraničních projektech, kde se podílíme na návrhu velkých technologických celků, vítězí zelenější varianta, byť není nákladově nejlevnější. Nás zelená transformace ve větším měřítku teprve čeká a předpokládám, že se nejprve nebude masově dotýkat projekčních firem a projektantů, ale začne spíše u velkých technologických celků průmyslové a energeticky náročné výroby. Jakmile se tyto požadavky začnou reálně projevat, začne se o tomto tématu také více mluvit.

Jak se podle vás v posledních letech proměňují hlavní témata a výzvy v oblasti ocelových konstrukcí v Česku?

Jan Mařík: Segment ocelových konstrukcí se v posledních letech výrazně proměnil ve skladbě realizovaných konstrukcí. Mnohé typy staveb, dříve realizované z velké části z oceli, se dnes provádějí ze železobetonu či předpjatého železobetonu. Ocel se stále více vyčleňuje pro atypické, tvarově náročné nebo jinak mimořádné konstrukce.

Také bych řekl, že se v tématech nejen v oblasti ocelových konstrukcí daleko více projevuje důraz na formální a právní stránku. Techničtí odborníci si musí dávat větší pozor na to, co přesně říkají, píší a dělají. Už nestačí být duší ocelář, musíme se věnovat i právním a formálním aspektům, které mohou být při realizaci zakázky neméně významné. Řemeslo se nám pod rukama proměňuje – dříve bylo úzce vyprofilované a byla jasněji určena pravidla pro běžnou praxi. Dnes existuje na všechno mnoho různých náhledů, což situaci někdy komplikuje, jindy obohacuje. Jak technika postupuje a možností přibývá, je všechno stále složitější. Možná nám pomůže umělá inteligence, protože jeden člověk vše nemůže pojmout. Pravděpodobně budou muset být projekční týmy větší a profesionálnější, protože v současném tempu změn, technického pokroku a legislativního vývoje i stěží stihneme být informovaní, dobří oceláři.

Dalibor Gregor: Souhlasím, že často se projevující alibismus nespočívá jen v požadavku mít věci technicky správně, ale také v nutnosti je precizně formulovat tak, aby byla zajištěna ochrana jak firmy, tak jednotlivce. S tím úzce souvisí i otázka zodpovědnosti naší profese, kde vidím zásadní mezery. Autorizované osoby stojí v první linii trestní odpovědnosti. Mnoho stavbyvedoucích si tento fakt ani neuvědomuje. Přitom spolu s projektantem jsou od začátku nakročeni směrem k Borům nebo Ruzyni, pokud by se něco pokazilo. Myslím, že jejich trestněprávní odpovědnost by měla být mnohem více reflektována ve mzdách, protože z pohledu finální odpovědnosti jde o nejdůležitější osoby na stavbě.

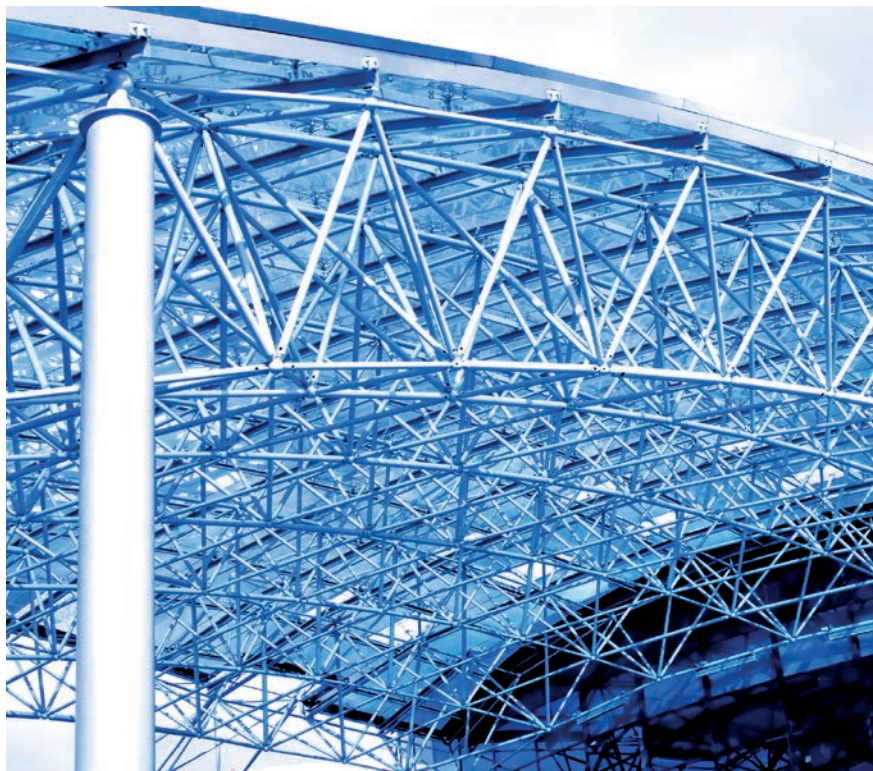
Jak se díváte na rostoucí množství norem a předpisů?

Jan Mařík: Zaplavuje nás přílišný formalismus. My oceláři jsme v tomto ohledu specifická skupina, protože snad nikdo nemá tolik norem a předpisů, které musí legislativně nebo smluvně naplňovat. Stojím si za tím, že málokterá stavba plní všechny požadavky beze zbytku. Těch požadavků je totiž tolik a někdy i protichůdných, že to prostě není možné. Nicméně přesto se celý segment stavebnictví tváří, že se vše splňuje.

S novou generací Eurokódů bude norem opět více a celková materie nabyde na objemu, přestože původní záměr byl opačný. Přitom si mnoho lidí neuvědomuje, že normy mohou být nejen ochranou, ale také bičem na ty, kteří je aplikují. Mohou nastat situace, ve kterých se velmi obtížně prokazuje, že byly beze zbytku splněny. Současně lze velmi snadno na jejich nesplnění poukazovat. Normy tedy jakýkoli subjekt nekryjí vždy automaticky a mohou ho stejně dobře dostat do úzkých.

Kdybyste měli vybrat normu, kterou by si měli odborníci čas od času znovu projít, aby měli jistotu v každodenním rozhodování při projekci, výrobě nebo realizaci, která by to byla?

Jan Mařík: Výrobci to mají relativně jednoduché – jejich hlavní normovou oporou je řada ČSN EN 1090, kterou musí znát, ale bohužel ne všichni podle ní stoprocentně postupují. Z perspektivy projektantů je situace složitější. Důležitých norem je mnoho, ale z nových Eurokódů bych zvláště vyzdvihl ČSN EN 1993-1-14, která se zabývá navrhováním ocelových konstrukcí pomocí metody konečných prvků. Jde o zásadní novinku, jež si žádá nejen pozorné přečtení, ale i odbornou diskusi – norma totiž k různým výkladům přímo svádí a je důležité ji správně zasadit do kontextu praxe, aby nevznikaly mylné interpretace.

Dalibor Gregor: Rád bych doplnil, že norma ČSN EN 1090 má významný dopad i pro projektanty, přestože se na ni nahlíží především jako na normu výrobní. Projektanti totiž musí na počátku specifikovat celou řadu věcí, aby výrobci konstrukci správně zhotovili, a právě k tomu jim tato norma poskytuje potřebné podklady. Snažím se jim to vysvětlovat, ale ne vždy s úspěchem.

Samostatnou kapitolou je také údržba ocelových konstrukcí. Tým pod vedením Jana Maříka přepracoval normu ČSN 73 2604 a nová verze, která ji nahradí, má ambici pokrýt údržbu všech nosných konstrukcí, nikoli jen ocelových. O to důležitější je, aby se dostala do povědomí nejen projektantů a výrobců, ale také investorů a vlastníků staveb, protože má poměrně velký přesah.

Změny v normách nejsou jen teorie, budete na konferenci Ocelové konstrukce 2026 přibližovat jejich konkrétní dopad na reálné projekty?

Jan Mařík: Na minulou konferenci jsme se tomuto tématu věnovali a budeme v tom pokračovat i nadále. Norma je dobrý nástroj pro toho, kdo nemá dostatek zkušeností, ale zároveň potenciálním nástrojem nátlaku pro ty, kteří budou chtít nalézat důvody pro reklamace či neplnění finančních závazků. Třetí plochy plynoucí z nových norem a jejich dopady vyplynou až z praxe. Mnohdy by bylo podle mého soudu vhodnější, aby nevznikala nová norma, ale spíše technické návody či metody namísto technicky závaznější normy. Například z hlediska ČSN EN 1993-1-14 je pole numerického modelování natolik široké, že svazovat ho normou může být zbytečně omezující. Obecně norma zkrátka nemůže být etalonem dokonalosti, i když ji tak mnozí budou chtít brát. Velké riziko vidím v tom, že každý projektant si může konstrukci namodelovat po svém. Nová norma pro modelování zavádí konkrétní pravidla, a až bude platit, mohou vyvstat debaty o tom, zda se splnil nebo nesplnil ten či onen článek normy. Pak přijde kolečko diskusí, protože každý čtenář si bude normu vykládat jinak. Otázka, kdo bude mít větší kus pravdy, nebude jednoduchá.

Ocel se stále více vyčleňuje pro atypické, tvarově náročné nebo jinak mimořádné konstrukce.

Dalibor Gregor: K tomu bych doplnil zkušenost z přechodu norem v roce 2012, kdy jsme opouštěli ČSN a přecházeli na Eurokódy. Úplně stejná situace nastane i s novou generací Eurokódů. Lidé, kteří jsou plně vytíženi každodenní praxí, ať už navrhováním, prováděním, nebo dalšími činnostmi, nemají časový ani finanční prostor se důkladnému studiu nových norem věnovat. Do značné míry proto jedou setrvačností a drží se předpisů, které znají. V roce 2012 to bylo naprosto zřetelné – kdo mohl, navrhoval podle ČSN, protože podle nich pracoval 20 let. Na Eurokódy se přecházelo až tehdy, kdy už to bylo skutečně nutné. A to ještě hovoříme o přechodových obdobích daných okamžikem zahájení práce na projektu, protože díky tomu se podle starých ČSN navrhovalo relativně dlouho i poté, co formálně přestaly platit.

Jan Mařík: Spousta lidí stále navrhuje podle starých ČSN a stavby stojí. To o něčem vypovídá, byť toto téma nelze takto zjednodušovat, protože s Eurokódy v roce 2012 přišly také změny v koncepci spolehlivosti konstrukcí.

Vedou stále více komplexnější normy, Eurokódy, k lepším stavbám?

Jan Mařík: Je to určitý nešvar – produkuje složitější normy s rozsáhlejšími vzorci, abychom se mnohdy dopracovali k výsledku rozdílnému o zlomek procenta. Energie vynaložená na nastudování nových principů a vztahů je přitom často zcela neúměrná přínosu. Zároveň hodnoty jako součinitel zatížení sněhem se v předchozích verzích Eurokódů stanovily politickou dohodou, nikoli výpočtem, a odchylka v řádu desítek procent nikomu nevadí. Tento formalismus, kdy se v zájmu udržitelnosti a různých regulačních cílů ladí výsledky na setiny, mi nepřipadá správný. Pak se nelze divit, že

DALIBOR GREGOR

Vystudoval Fakultu stavební ČVUT v Praze, kde absolvoval magisterský program a následně doktorské studium v oboru ocelových konstrukcí. Již v rámci studií nastoupil v roce 2001 do společnosti EXCON jako projektant ocelových konstrukcí, později vedoucí projektu, člen vedení společnosti a spolumajitel firmy. Zároveň působí jako externí vyučující, oponent závěrečných prací a člen zkušebních komisí na Fakultě stavební ČVUT, kde předává své odborné zkušenosti studentům. Je předsedou technické normalizační komise TNK35 – Ocelové konstrukce a členem technické komise TC9 ECCS – Erection standards.

někteří aktéři ve stavebnictví nemají energii nové normy řešit a raději navrhují podle starých s dostatečnou rezervou, přičemž konstrukce mnohdy fungují zcela bezpečně. Lze také říci, že přemíra složitosti nových normových postupů často znemožňuje jejich jednoduché ruční použití či ověření a vede tak k nutnosti využívání specializovaných programů. Ty pak často fungují, zcela logicky, jako takzvaný „blackbox“, což v určitých případech může bezpečnost návrhu paradoxně snížit, neboť uživatel detailněji nerozumějící tomu, co se ve výpočtu odehrává, nemusí program použít správně.

Jak se díváte na trend znovuvyužívání starších ocelových konstrukcí – je to reálná cesta, nebo utopie?

Jan Mařík: Jde o krásnou ideu, ale v našem prostředí zatím realizovatelnou jen velmi obtížně. Předpokladem znovupoužití konstrukce je dochovaná dokonalá dokumentace, bezvadný stav a kontinuální péče o konstrukci po celou dobu její životnosti – to se u nás doposud nebo v historicky nedávné minulosti příliš nectilo.

Máme obrovský dluh ze socialismu a navazujících let transformace. Existují areály postavené bez řádné dokumentace, o jejichž skutečném stavu se neví téměř nic, a přesto má majitel nebo investor v plánu tyto objekty osadit fotovoltaikou a využívat je dalších 50 let. Vyřešit technicky tento úkol není samo o sobě jednoduché. Do této situace nyní přichází další vlna norem upravujících využívání starších konstrukcí, která se bude politicky a legislativně prosazovat. Aby se takový postup při využívání starších konstrukcí prosadil, opět se mnohdy budou muset normové požadavky kreativně vykládat.

Jak se liší a navzájem doplňuje myšlení znalce a projektanta? Vyplatilo se vám někdy v minulosti přepnout do znaleckého režimu ještě před dokončením projektu?

Jan Mařík: Dříve mohl být znalec i člověk bez projektantské praxe. Dnes už to neplatí – znalec musí působit buď na odborném pracovišti, nebo mít praxi projektanta. Velkou výhodou znalectví je možnost učit se z chyb ostatních a vědět, čeho se vyvarovat. Znalec navíc často musí brát v úvahu širší okolnosti než úzce profilovaný projektant, protože bývá zapotřebí odhalit slabé místo nejen v přímo zkoumané části daného objektu. Tedy nejen například v ocelové konstrukci samotné, ale i v návazných částech stavby. Právě tato širší zkušenosti projektantovi nesmírně pomáhá, protože má náhled na větší množství aspektů, které mohou konstrukci ovlivnit, ať už jde o zatížení, výrobu, nebo celou řadu dalších faktorů.

Pro mě osobně není myšlenkový posun mezi oběma režimy velký. Naše firma se specializuje na hledání problémů a snažíme se být v tom důslední, abychom mohli svou práci garantovat. Některé zákazníky to odradí a raději odejdou s tím, že si projekt nechají někde „nějak udělat“ rychleji, levněji a s pozitivními výsledky. Nám se ale toto škarohlídství vyplácí, protože problémy dokážeme zpravidla identifikovat dříve a tím snižovat potenciální potíže v praxi na minimum.

JAN MAŘÍK

Vystudoval Fakultu stavební ČVUT v Praze, kde absolvoval magisterský program a následně doktorské studium v oboru ocelových konstrukcí. V roce 2015 absolvoval studijní stáž na Imperial College London. Již v rámci studií nastoupil v roce 2008 do projekční a znalecké kanceláře KONSTAT, kde se věnuje statickým řešením především ocelových konstrukcí, projekční činnosti ve všech stupních stavební dokumentace a znalectví. Od roku 2020 je vedle činnosti statika a znalce také spolujednatel a jednatel firmy. Působí rovněž jako externí vyučující na Fakultě stavební ČVUT, v roli oponenta závěrečných prací a člena zkušebních komisí. Rovněž působí v Aktivu Statika a dynamika staveb, Mosty a inženýrské konstrukce, Zkoušení a diagnostika ČKAIT a jako člen zkušební komise pro zvláštní část vstupní zkoušky znalce.

Kde jsou podle vás kořeny problému?

Jan Mařík: Stále převažuje tlak na co nejnižší cenu. Ať se jedná o cenu za návrh stavby, nebo její realizaci. To samo o sobě často vede k situaci, že dokumentace není dostatečně podrobná a musí se projektovat v rámci stavby, což ve výsledku může stavbu zpozdít, prodražit a vést k tomu, že dokumentace neodpovídá realitě. Aby se celý proces výstavby úspěšně dokončil, je třeba provádět kontroly návrhu a realizace, a to z různých stran. Pokud investor nebude dostatečně poučený, tedy zastoupený odbornou osobou, bude návrh a realizace stavby mnohem komplikovanější a množství konfliktů na stavbě větší.

Dalibor Gregor: Stav dokumentace je z velké části důsledkem legislativního nastavení. Dokumentace skutečného provedení byla dlouho vyžadována pouze v podrobnosti odpovídající dokumentaci pro stavební povolení, což je pro následnou správu budovy zcela nedostatečné. U ocelových konstrukcí se k potřebným informacím ještě nějak dostat dá. Zásadní problém to představuje u betonových konstrukcí, kde je dokumentace skutečného provedení výzvu pro správu naprosto nezbytná. Bez ní nelze spolehlivě posoudit únosnost konstrukce ani při relativně běžných zásazích, jako je osazení fotovoltaických panelů. Sebelepší statik nemá na základě čeho počítat, pokud nezná skutečné vyztužení. Zbývají nedestruktivní nebo částečně destruktivní průzkumné metody a sondy, které jsou však pracné, finančně nákladné a ve výsledku poskytují pouze omezené informace.

Jan Mařík: Je to, jako byste si kupovali auto bez technického průkazku a platné technické nebo evidenční kontroly. Přitom se běžně prodávají byty v budovách, o jejichž konstrukci neví kupující vůbec nic. Tento stav je nenormální a to, že ho společnost akceptuje, je něco, co bychom měli změnit.

Jaké chyby se u ocelových konstrukcí v praxi opakují nejčastěji? A je možné systémově nastavit, aby k nim docházelo co nejméně?

Dalibor Gregor: Celkově jsou výroby dnes u nás na poměrně slušné úrovni. I když i zde nacházíme subjekty s ne příliš kvalitní produkcí, zato s bezkonkurenčně nízkou cenou, čímž jsou atraktivní pro zhotovitele. Někdy nízká odbornost při přejímání takovýchto konstrukcí nedokáže tyto firmy z trhu odfiltrout.

Nicméně většina chyb se zpravidla odehrává až při montáži. V dílně jsou procesy totiž dobře ohlídatelné, na stavbě je situace složitější. Vstupuje do toho hledisko povětrnosti, lidský faktor i stavební dozor, který nemusí být vždy dostatečný. Při kontrolách pak objevíme věci, jež by tam být neměly, a je otázkou, jak mohly projít závěrečnou kontrolou. Někdy se na ně přichází až po letech, protože ocelová konstrukce skýtá určité rezervy dané ať už z navrhování, nebo ze spolupůsobení prvků, o nichž se v projektu neuvažovalo. Investoři pak často argumentují: „Vždyť to nespadlo, proč by to měl být problém?“ Jenže nespádnutí a dostatečná spolehlivost jsou dvě různé věci. Spolehlivost stavby se váže na pravděpodobnost zatížení a mechanické charakteristiky konstrukce. Konstrukce však může být nedostatečně spolehlivá, přestože stále stojí.

Jan Mařík: V praxi to funguje mnohdy jinak než v ideálním světě, kde je systém nastavený na dokonale hladký průběh. Na začátku procesu výstavby existuje projekt a jeho dokumentace v různé míře podrobnosti a detailu, byť by před začátkem stavební činnosti měla být stavba navržena již velmi podrobně. Na tento stav navazuje realizace, která se často musí potýkat s problémy nevyřešenými právě v projekční fázi, kde mnohdy chybí dostatečná koordinace. V dnešní době často nebývá součástí projekčního týmu hlavní inženýr projektu, který by o celku měl souhrnné informace, dokázal zkoordinovat jednotlivé profese a zodpovídat za to, že projekt je proveditelný s minimálními chybami. Místo toho se řešení koordinace odkládá do realizační fáze a stavba se de facto doprojektovává za pochodu, což přináší časové i finanční obtíže a vytváří enormní tlak na všechny zúčastněné. Jakmile chybí provázanost mezi jednotlivými činnostmi na stavbě, ať už jde o statiku, nosnou konstrukci, nebo technické vybavení, výsledkem bývají ne vždy vhodné kompromisy. Když je stavba dokončená, velmi často chybí reálná dokumentace skutečného provedení v podrobnosti potřebné pro následnou správu budovy. Mnohokrát přijdete k existující stavbě, a dochovaná dokumentace neodpovídá realitě. Proto i v naší připravované nové normě na kontrolu nosných konstrukcí je kladen důraz na to, aby již při předávání díla investorovi proběhla první (výchozí) prohlídka, která kromě jiného potvrdí, že dílo odpovídá projektu a předávaná dokumentace je relevantní a dostatečně podrobná.

Pohled do sálu konference
Ocelové konstrukce 2025
v Hradci Králové.

Jaké jsou dnes hlavní tlaky z průmyslu a od investorů na ocelové konstrukce?

Dalibor Gregor: Evergreenem zůstává, že cena je až na prvním místě. Finanční stránka je nepochybně určitě důležitá, ale pro mnoho investorů je to jediné měřítko. Jsou tu i tací, pro které cena rovná se hmotnost. Neuvědomují si, jak pracná výroba ocelové konstrukce ve skutečnosti je, a neustálý tlak na to, aby byla konstrukce lehčí, rozhodně nemusí znamenat levnější.

Odborné akce jako konference jsou jedním z míst, kde se o těchto tématech dá otevřeně mluvit. Co letos chystáte pro konferenci Ocelové konstrukce 2026?

Dalibor Gregor: Vedle BIM je dalším tématem, které konferenci provázelo a kterým se budeme zabývat i nadále, nastávající generace Eurokódů, jež přináší změny v navrhování ocelových konstrukcí. Věnovat se budeme i pokroku v technologiích protikorozní ochrany a svařování.

Jan Mařík: V neposlední řadě chceme letos představit obory, které nejsou v programu konference obvyklé. Konkrétně jde o vodní díla a přenosovou soustavu. Tedy témata, jež ukazují, jak široké je pole aplikace ocelových konstrukcí mimo běžné stavební projekty.

V čem všem jsou konstrukce u vodních staveb specifické?

Jan Mařík: Ocelové konstrukce u vodních děl jsou specifické především výrazným působením únavy materiálu, které vyplývá z velkých rozkmitů zatížení. Zajímavým tématem mohou být také bludné proudy způsobující elektrochemickou korozi kovových konstrukcí nebo specifické požadavky vodních děl na spolehlivost těchto konstrukcí a další.

Dalibor Gregor: Protikorozní ochrana u vodních děl je zásadně odlišná od ochrany běžných halových konstrukcí. Mnohé z těchto konstrukcí jsou navíc pohyblivé. Například typickým příkladem jsou vrata plavební komory, což jejich protikorozní ochranu i konstrukční řešení pohyblivých částí výrazně komplikuje.

KONFERENCE OCELOVÉ KONSTRUKCE 2026

Patří k nejvýznamnějším odborným akcím svého druhu v České republice. Za téměř tři desetiletí své existence si vybuodovala pevné místo mezi odbornými akcemi v oblasti ocelového stavitelství. Dlouhodobě staví na propojení akademické sféry s inženýrskou praxí a vytváří prostor pro otevřenou diskusi nad aktuálními tématy i budoucím směřováním oboru. Letošní ročník se uskuteční 12. května 2026 v brněnském hotelu Maximus Resort.

Navíc stejně jako u běžných ocelových konstrukcí existují i u vodních staveb tradiční způsoby řešení specifických detailů, které se předávají z generace na generaci. Vodní stavby mají svá vlastní specifika a osvědčená řešení, jež tvoří samostatnou kapitolu oboru.

Proč by podle vás neměla ocelářská komunita na konferenci Ocelové konstrukce 2026 chybět? Jaký je váš osobní vzkaz?

Jan Mařík: Budeme se snažit najít různorodá a atraktivní témata, která, doufám, mnoho účastníků obohatí. Konference je především sdílená zkušenost. Je to příležitost přiučit se něčemu novému, rozšířit si obzory a odnést si nové poznatky, které pak reálně ovlivní každodenní práci.

Dalibor Gregor: Konference je stále především platformou setkávání lidí v oboru. Odborný program je důležitý, ale stejně cenná je část společenská. Setkávat se, neformálně probírat věci, sdílet zkušenosti napříč komunitou – to nic jiného nenahradí.

Martina Tůmová